

найближчим часом. Справді, зростання української економіки призведе до збільшення числа потенційних замовників на ринку ІТ-продукції, які не пов'язані багаторічним співробітництвом з жодною ІТ-компанією, знаходяться в стані пошуку, а тому потребують кваліфікованої підтримки з боку консультантів [4].

Інтерес до придбання або створення української ІТ-компанії або спільного підприємства в сфері ІТ-технологій можуть проявити і великі транснаціональні ІТ-корпорації. Однак навряд чи це буде виробнича компанія, якщо тільки мова не йде про розробку програмного забезпечення. Швидше за все, великий міжнародний капітал може зацікавити телекомунікаційна сфера і ринок консалтингових послуг.

Серед українських ІТ-компаній є стовідсотково національні, утворені з різною часткою участі іноземного капіталу, створені повністю на гроші іноземних інвесторів. Однак ступінь проникнення іноземного капіталу на український ринок ІТ-продукції сьогодні ще не можна вважати значною.

Тенденції розвитку українського ринку ІТ-продукції можна спрогнозувати у таких напрямках:

- збільшення обороту в секторах дистрибуції і складання комп'ютерів при одночасному зниженні їх прибутковості;
- збільшення обсягів навчання сертифікованих фахівців;
- подальший розвиток ринків Інтернет-послуг і електронних платежів;
- динамічний розвиток ринку послуг супутникового зв'язку, поряд з повсюдним будівництвом наземних оптоволоконних мереж передачі даних;
- випереджаюче зростання ринку послуг бездротового зв'язку (Wi-Fi, 4G, 5G).

Література:

1. Мировой рынок IT: место Украины на нем // Ukrainian Software Development Forum 15.11.2017 г. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://mind.ua/ru/publications/20178608-mirovoj-rynok-it-mesto-ukrainy-na-nem>.
2. Кулинич О.О. Напрями розвитку ІКТ-сфери у забезпеченні належного рівня конкурентоспроможності на міжнародному ринку ІТ-послуг / О.О. Кулинич, С.В. Войтко. // Економіка. Управління. Інновації. – 2014. – № 1. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/eui_2014_1_60.pdf.
3. Тенденції ІТ-аутсорсингу в Україні. [Текст] : інтернет-видання, – 2016. – Режим доступу: <http://startupline.com.ua/events/trends-in-it-outsourcing-in-ukraine>.
4. Ukraine's booming IT sector makes it an outsourcing nation [Текст] : інтернет-видання, – 2016. – Режим доступу: <https://www.kyivpost.com/article/content/technology/ukraines-booming-it-sector-makes-it-an-outsourcing-nation-407913.html>

Заярнюк О.В.

кандидат економічних наук, доцент

Центральноукраїнський національний технічний університет

м. Кропивницький, Україна

АГРОПРОМИСЛОВИЙ КЛАСТЕР ЯК ІНСТРУМЕНТ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ РЕГІОНУ

Глобалізація аграрної економіки вимагає пошуку нових напрямків ефективності сільськогосподарського виробництва. Одним із таких напрямків є формування агропромислових кластерів. В основі кластерного підходу лежить нова теорія економічного зростання, згідно з якою головним чинником розвитку є віддача від накопичених знань та зростання інвестицій в нові технології.

Теоретичні підходи до дослідження проблем розвитку регіональної економіки на основі кластеризації викладені в роботах вітчизняних вчених, серед яких: А.М. Бричко [1], М.Д. Гилка [2], М.Ф. Кропивко [3], П.Т. Саблук, О.М. Кундеус [4], О.М. Левченко [5], О.В. Ткачук [5].

Разом із тим, дослідження теоретичних та практичних аспектів формування й розвитку кластерних структур в аграрному секторі потребують подальшого глибокого вивчення. Актуальність проблеми в сучасній аграрній економіці зумовлена передусім необхідністю підвищення конкурентоспроможності, соціальної та інноваційної спрямованості національного агропромислового виробництва, удосконалення організаційно-управлінських структур забезпечення розвитку ринкових організаційно-правових форм господарювання на селі, розвитку науково-інноваційної діяльності в агропромисловому комплексі (АПК).

Ефективність регіональної економіки базується на продуктивній роботі усіх галузей і комплексів. У багатьох регіонах України значну роль відіграють агропромислові комплекси, формуючи основу регіональних економік.

Кіровоградська область є одним з регіонів, де пріоритетне місце в стійкому економічному зростанні займає АПК. Основними позитивними чинниками впливу на розвиток АПК в області є: сприятливі природно-кліматичні умови (висока родючість ґрунтів та помірно-континентальний клімат); розвиненість транспортної інфраструктури регіону (географічно м. Кропивницький розташоване на оптимальній відстані до обласних центрів: Черкас, Вінниці, Полтави, Дніпра, Миколаєва, Одеси); високорозвинене сільськогосподарське виробництво; забезпеченість кваліфікованими кадрами.

При цьому завданням регіону є пошук перспективних та інноваційних шляхів підвищення власної економічної ефективності. Вирішенням цієї задачі на регіональному рівні може стати кластеризація галузей і комплексів. Кластерний підхід до організації управління розвитком аграрного сектору суттєво збагатить внутрішньорегіональну і міжрегіональну співпрацю, оскільки для бізнесу він є гарантією конкурентоспроможності на довгострокову перспективу.

Під «агропромисловим кластером» нами розуміється система географічно зосереджених в регіоні, взаємопов'язаних, взаємодоповнюючих, юридично незалежних суб'єктів ринку, різних галузей (державні та приватні організації, фермерські господарства (ФГ), колективні сільськогосподарські підприємства (КСП), особисті селянські господарства (ОСГ), підприємства харчової та переробної промисловості, науково-дослідні організації, заклади вищої освіти (ЗВО)), що добровільно і неформально об'єднані з метою виробництва, переробки та реалізації сільськогосподарської продукції, захисту навколишнього середовища на основі створення унікальних конкурентних переваг територіального розташування.

Основними напрямками розвитку регіонального агропромислового кластера є:

- спеціалізація сільського господарства на ефективних, рентабельних галузях і концентрація виробництва окремих видів продукції на тих підприємствах, де це вигідно, що в кінцевому підсумку призведе до поліпшення фінансово-економічного стану підприємств агропромислового комплексу;

- активний перехід до маловитратних, енергозберігаючих і екологічно чистих технологій і виробництв на основі використання передових наукових розробок, впровадження технологій інтенсивного вирощування рослин (це сприятиме скороченню витрат праці та енергоносіїв, відновленню структури, складу і біологічної різноманітності ґрунту, зведе до мінімуму забруднення води й повітря);

- технічне переозброєння галузі.

Перехід на організацію управління розвитком аграрного сектору регіону й сільських територій на основі кластерного підходу дасть можливість підвищити

продуктивність усіх учасників кластера; надасть поштовх для розвитку сільського господарства, диверсифікованої сільської економіки і підвищення рівня життя сільського населення; сприятиме максимальному залученню та підвищенню ефективності використання природних, матеріальних та людських ресурсів; активізує розвиток інноваційно-інвестиційної діяльності та технічне переозброєння суб'єктів агропромислового комплексу.

Разом із тим існують фактори, що перешкоджають розвитку аграрного кластера в Кіровоградській області. Такими, зокрема, є:

- недосконалість законодавчої бази для функціонування кластерів і, як наслідок, відсутність підтримки кластерних ініціатив аграрних підприємств з боку держави;
- відсутність довіри між органами державної влади і бізнесом, а також між окремими компаніями, небажання підприємств розкривати та ділитися внутрішньою інформацією через можливість зловживань та виникнення залежності від потужніших партнерів;
- можливість втратити право на одержання аграрним підприємством пільг та дотацій при будь-яких організаційних чи виробничих змінах (у т.ч. при входженні до кластера);
- нерозвиненість інноваційної інфраструктури, коопераційних зв'язків та інформаційно-маркетингових комунікацій між КСП, ФГ, ОСГ, науковими установами, ЗВО, органами державного управління, громадськими організаціями та іншими потенційними учасниками кластера;
- фінансові обмеження (брак іноземних інвестицій та венчурного капіталу, які є важливим джерелом розвитку кластерів у розвинутих країнах);
- слабка адаптація сільськогосподарських підприємств та організацій до інновацій, що супроводжується низьким рівнем їх конкурентоспроможності.

Отже, у Кіровоградській області існують сприятливі природні, економічні та соціальні передумови для розвитку агропромислового кластера, але реалізація потенціалу АПК області потребує складного комплексу зусиль, особливо щодо забезпечення законодавчої бази по формуванню сприятливого для розвитку кластерів бізнес-середовища; сприяння зміцненню співробітництва влади, бізнесу, науки, освіти та громадських організацій в інноваційних мережевих структурах; проведення ґрунтовних наукових досліджень по визначенню пріоритетів формування в Україні регіональних інноваційних агропромислових кластерів.

Література:

9. Бричко А.М. Розвиток механізму активації кластерів в підприємствах АПК / А. М. Бричко // Економіка АПК. – 2009. – №6. – С. 4-8.
10. Гилка М.Д. Тенденції розвитку кластерних формувань в аграрному секторі України / М.Д. Гилка // Інноваційна економіка. – 2015. – №2. – С. 34-38.
11. Кропивко М.Ф. Концептуальний підхід до кластерної організації та управління розвитком агропромислового виробництва / М.Ф. Кропивко // Економіка АПК. – 2010. – №11. – С. 3-13.
12. Кундеус О.М. Особливості розвитку інтеграційно-кластерних процесів в АПК / О.М. Кундеус // Інноваційна економіка. – 2014. – №6. – С.42-48.
13. Левченко О.М. Інноваційно-інтегровані структури в сучасній економіці: їх класифікація / О.М. Левченко, О.В. Ткачук, І.О. Царенко // [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5791>
14. Саблук П.Т. Кластеризація як механізм підвищення конкурентоспроможності та соціальної спрямованості аграрної економіки / П.Т. Саблук, М.Ф. Кропивко // Економіка АПК. – 2010. – №1. – С. 3-12.

